కారుణ్యం

ఆకాశంమీద సాగిలబడ్డ సాయంత్రం మబ్బుల అఖరి ముదురుపచ్చ మెరుగూ, బాగా కళ్ళు తెరవని చంద్రవంక మూగకాంతీ, పచ్చగన్నేరు గుబుర్లనుండి చాచుకువొస్తున్న చీకటి నునుపూ, గుళ్ళో దీపాల వెలుగుల చెదురుడు మధ్య ఆమెను చూశాడు గోపాలరావు. చప్పున అతనికి సనాతన పద్ధతులమీదికి అపేక్ష వొచ్చింది. దేవాలయాలు వుండటం ఎంతమంచిది, ధైర్యమున్న పురుషులకు? పగలు బైటికిరాని సౌందర్యరేఖలన్నీ అందాలుగా తయారయి వొస్తాయి, గుళ్ళల్లోకి, పాపాలు పోగొట్టుకొని, పుణ్యం సంపాదిద్దామని.

ఆమె ప్రత్యేకం అందరిమధ్యా గోపాలరావుకి. అతని చూపులు ఆమెను వొదిలిరావటల్లేదు. చేతిలో ఇత్తడి పూల బుట్ట. దాంట్లో కాయలు, కర్పూరం, జమ్మిపత్రి, పూదువత్తులు. గోపాలంగూడా గుళ్ళోకివెళ్ళాడు ఆమెవెంట ఆమెకోసం. ఇటు తిరగదు. చూడదు. దీపాల వెలుతుర్లో మరీ స్పష్టం ఆమె. ఎరుపు మెరుగులోనించి, తెలుపు నీడలోకి మారే దేహచ్ఛాయ, గుండ్రటి భుజాలు, పమిటకట్టితనం. పెద్దపువ్వుకుమల్లే మెరిసే మొఖం. ఆకుపచ్చని రెవికలోనించి, ఆకాశంమీదికి చాచుకొన్న వెలుతురు గీరలకుమల్లే రెండుచేతులు. మెడమీంద పడే చీకటిజుట్టు, చెంపలమీదికి కొంచం జరిగి. తలలో రెండు ఎర్ర గన్నేరు పూలు, తులసీదళాలు కాసిని.

ఆమె ధ్యానం దేవుడిమీదా, పూజమీదా. చుట్టూ ఏంజరుగుతోందో ఆమెకు తెలీమగావును. అవసరంలేదేమో

గూడా? ఎప్పుడో, ఏజన్మలోనో, వొదిలివొచ్చిన తపస్సును, ఇప్పుడుయిట్లాతీర్చుకొంటోందేమో? ఏంవరం ఆమెకు కావాలి? ఏస్వప్నప్రియుడి కోసమో ఈపూజ, ధ్యానం? ఇదీ గోపాల రావుకి ఆమెమీద ధ్యానం. అతనికి కోపం చుట్టూ జనంమీద. ఈపురుగులన్నీ ఆమెని తాకటమేమిటి? తనొక రాజకుమారుడై కత్తి తీసుకొని, ఈజనాన్ని, ఆమెని తాకకుండా ఆపితే! ఆమె గుళ్ళోకి రాబోయ్యేముందు, ఇంకెవరూ రాకుండా ఆజ్ఞ పెడితే! వాడు—ఆ దేవుడు ఏంచేస్తున్నాడు? ఈమెప్రార్థన వినపట్టంలేదా? డబ్బుకోసం, వ్యాపారంలో లాభంకోసం, కోర్టులో గెలవటం కోసం, బర్రె తన్నకుండా పాలివ్వటంకోసం, తనను చచ్చేట్టు తన్నిన పగవాడి పెద్దకొడుకు చావటంకోసం, టైఫాయిడ్ జబ్బు మందు లేకుండా కుదరటంకోసం, తమవాళ్ళకు ఎదటివాళ్ళను ప్రేమించే రొమాంటిక్ సెన్సు లేకుండా వుండటంకోసం, వందల మంది క్షుద్రులు పెట్టే కేకల్లో ఈ మధురగానం వినపట్టంలేదా ఆ దేవుడికి? ఇట్లాంటిఆమె తనదగ్గిరికి రావటం చాలుగదా చప్పున ఏవరం ఇవ్వటానికైనా? ఇంకా—ఇంకా—ఇంతసేపు కళ్ళుమూసుకొని వున్నా వాడు పలకనట్టుందేం! అసలు వున్నాడా? వుండే వినిపించుకోవటం లేదా? వినిపించుకొన్నా చెయ్యటానికి ఆమెలో అర్హత కనిపించటల్లేదా? తనే దేవుడైతే...?

ఐపోయింది గావును పూజ, కర్పూరం వెలిగించింది. ఆమెచూపులు గుళ్ళోయిత్తడిదేవుడి వేపు అతనిచూపులు ఆమె పెదిమలమీదా, మెల్లగా పాకుతో రొమ్ములదాకా వొచ్చి ఆగిపోయినాయి అక్కడ, కదలకుండా. నల్లవొంపుల

గట్టిజుట్టులో ఆమెముఖం—సముద్ర నీలజలాలలో ప్రతిఫలించే చంద్రబింబం అతనికి. మెళ్ళోహారమూ, చెవలఅంటుజోడు తళుకులూ నక్షత్రాల మినుగురులు.

ఆమె వెనక్కి తిరిగి వెడుతోంది, ఎటూచూడక, ఎవరికీ సంబంధంలేకుండా. స్వప్నంలో గానం వింటో తన్మయుడై పో తున్నవాడికి నిద్రాభంగమైతే పడేబాధ అతనికి. ఆమెకు తెలీదు తన సౌందర్య ప్రతిభ. తెలిసే తెలీనట్టు పోతు దోమరి? మొత్తం మీద వెడుతోంది. పచ్చగన్నేరు పొదలమధ్య ద్వారం వేపుకు. ఆమె యిల్లు అటే గావును...

ఇంతే ఆఖరా ఆమెను తనుచూడటం? మళ్ళీమళ్ళీ వొస్తుందా? పదిసంవత్సరాలకిందట మాయమైపోయిన దేవుడి మీద భక్తి, చప్పున అతనిలో కొచ్చిందిమళ్ళీ. వెనక్కి వొచ్చి, లేని భక్తినంతా కూడగట్టుకొని దేవుణ్ని ప్రార్థించాడు, ఆమెను రోజూ గుడికిరప్పించమని. ఇక్కడికి రావటానికి వీల్లేకపోతే, ఆమెని చూడటానికి—ఏమీ అభ్యంతరం కలగని మరోకచోటి కైనా ఫర్వాలేదు.

ఆ రాత్రల్లా అతనికి అదే ఆలోచన. మర్చిపోదామని ప్రయత్నంచేశాడు. చేస్తున్నకొద్దీ ఆమె రూపం మరీ బిగ్గరిగా పలుకుతోంది. ఎట్లాగైనా మరోకసారి ఆమెను కనిపించేట్టుచెయ్యా మని భగవంతుణ్ని ప్రార్థించాడు. చాలా సహజంఇది. ఎక్కడో, ఎప్పుడో, ఎవరో అరుదుగాతప్ప—పరిస్థితులకు రాతనూ, విధినీ, దేవుణ్నీ తోడుచేసుకోక తప్పదు) తమకు కలిగే కష్ట సుఖాలకు బాధ్యత తమదీ, పరిస్థితులదీ అనే సత్యాన్ని భరిం చటంలో ఎంతబాధవుంది? తను అసమర్థతను కప్పిపుచ్చుకోవ

టానికే ఇవన్నీ ఏర్పడ్డాయని చెప్పేవాళ్ళమీద ఈ జనానికి ఎంతకోపం!

భగవంతుడు అతని ప్రార్థన ఆలకించాడేమో మరి— మొన్నాటి సాయంత్రం, అతను సగం దిగులు సగం అనుమానం. కాస్త ఆశ, సంతోషంతో గుళ్ళోకివొచ్చాడు. ఆమె మూలగా దేవుడుముందు నిలబడివుంది. నిన్నటికంటే ఎక్కువ ఆకర్షంగా, అందంగా అవుపించింది ఆమె వొళ్ళు. అట్లాగే నిల్చుండిపొయ్యాడు. చుట్టూ ఏమవుతోందో అతనికి తెలీదు. కలలుకంటున్నాడు. ఆమెచుట్టూ కలలు. ఆమెనుండి కలలు. ఆమెలోనించి తనలోనికి కలలు.

[భగ్గున అతని కళ్ళముందు పొగలేచి మెత్తగా వొంపులు నొక్కుతో సాగిపోయింది. సూర్యుడి పసిడికిరణాలుపడి మెరిసే మంచు ముత్యాల సప్తవర్ణాల మెరుపులు పొగనిండా లేచాయి. అన్నీ మెరుపులు. మిణుగురు పురుగుల్లాంటి మెరుపులు. వాటిమీద అందంగా పడుకొనివుంది ఒకమ్మాయి, తలకింద చెయ్యి పెట్టుకొని. ఆమె పెదిమలమీద దయ. మొఖం సాయంత్రం మబ్బుల పచ్చకాంతి. తెల్లని నీడలు మెడనుండి జారుతో వొచ్చి, పాదాలదగ్గిర వలయం తిరిగినాయి. చీకటి గుహల్లో ప్రతిధ్వనించే ఈదురుగాలివంటి జుట్టు.)

"రా" అన్నది ఆమె చేతిని కొంచం ముందుకు సాచి అతన్ని.)

"ఎవరు?" అన్నాడు గోపాలం.

"నువ్వే—నువ్వే—రా"

"..............."

("నేను తపస్సుచేసింది ఎవరికోసమనుకొన్నావు? ప్రతి రోజూ గుళ్ళోకి రావటం ఎందుకనుకొన్నావు? నువ్వు, నువ్వు, నువ్వుకావాలి, నీకోసం. అనంతకాలంనుంచీ నేను పుట్టటం—నాప్రాణం—నిజం—నీకోసం. ఎప్పుడో పాపం చేశానుట. నువ్వు నాజీవానివి. నాభావానివి" అంటో ఆమె, ఆ రంగుల చిన్నిచిన్ని మెరుపులపక్క మీాదికి లాగి, చేతులుచాపి, అతని మెడ వెనక వేళ్ళుకలిపి, బలంగా వొత్తుకొంది తన వేపుకు)

(అతని కళ్ళు మూతలుపడ్డాయి. చేతి వేళ్ళలోనించి, కళ్ళలోనించి, పెదిమలలోనించి అతనిలోకి సంతోషప్రవాహం పడుతోంది)

"(ఇందుకే—ఇందుకే నేను తపస్సుచేసింది. నీకంటే ఏ ఒకటిమాత్రం ఏం ఎక్కువ ఈలోకంలో? ఈ పెదిమలు చాలు నా అనంత ఆరాధన సఫలంకావటానికి" అంటో ఆమె అతని పెదిమలు చెంపకు ఆనించుకుంది. తనొక గొప్ప మెరుపు. ఆమొక గొప్పమెరుపు. వాళ్ళిద్దరు అట్లా కళ్ళు మూసుకొని అల్లుకొనివున్నారు. చుట్టూవున్న చిన్నచిన్న కాంతిఖండాలు సంతోషరవాలు చేస్తున్నాయి. వేగంగా, మహావేగంగా తిరుగుతున్నాయి. ఆ ప్రళయ వేగంలో ఏది ఏరంగు మెరుపో తెలియదు. సప్తవర్ణ సమ్మిశ్రిత మహార్ణవం. ఇద్దరూ ఆ కాంతి పుంజంలో కరిగిపోయినారు.).

గోపాలరావుకు స్మృతి వొచ్చేప్పటికి కర్పూరపుకాంతి తగ్గిపోతోంది. ఆమె హారతిచ్చిన కర్పూరకాంతి. తిరిగి వెడుతోంది. చీకటిమీాద పలచగా పారుతున్న వెలుగులో ఆమె తన వేపుచూసినట్లైఅనిపించింది గోపాలరావుకి. వెడుతో వెడుతో

ఆగి వెనక్కి—చూసి, తలొంచుకున్నట్టనిపించింది. చీకట్లోగూడా మెరిసేకళ్ళు తనను తొరతొరగా రమ్మనిపిలుస్తున్నట్లు అనిపించి ముందుకుపొయ్యాడు. ఆమె లేదు. అప్పటికే పైట పచ్చగన్నేరు పొదలవేపుకు వెడుతోంది. నాలుగడుగుల్లో గన్నేరు గుబుర్ల వద్దకు వెళ్ళాడు. ఆమెవొంటి అందాన్నంతా పచ్చ మెరుగుగా మార్చుకొన్న గన్నేరుపూలు వెన్నెట్లో నవ్వాయి. ఆమె ఆ గుబుర్లలో లేదు. ఎంత వెదికినా కనిపించలేదు గోపాలానికి.

దిగులుగా యింటికొచ్చాడు. సరిగ్గా నిద్రపట్టదు. యిల్లంతా చికాగ్గా కనిపించింది. ఓపిగ్గా సర్దాడు. రోజూ తనకు అందంగా కనిపించే హిందీస్టార్ల ఫొటోలు రోతగాఅవుపించాయి ఏభంగిమలో పెట్టినా అవి అసహ్యమే! మంచంమీద అటూ ఇటూ పొర్లాడాడు. వొంటిచితచిత పోవటానికి స్నానంచేశాడు. చికాకు వొంటిమీద కాదుగా పోవటానికి? మనసులో. మనసు స్నానం చెయ్యాలి!

తను ఆమెను చూడకుండావుంటే బాగుండేది, ఈగిజాటు బాధ వుండదు అప్పుడు. ఎందుకు ఆమెబొమ్మ తనకళ్ళల్లో కనిపించటం? ఆమెను తను తాకాలనీ, ముద్దుగా వొంటిమీద నల్ల మెరుపులకుమల్లె మెరిసే వెంట్రుకలు సరిచెయ్యాలనీ, భుజాల నుండీ, రొమ్ములమీదుగా జారి, పిరుదులదగ్గర మళ్ళీవొంపులు దిరిగి, ముందుకుపోతున్న అందాలు తనకు కావాలని ఎందుకు తన మనస్సు బాధపడుతోంది? పరస్త్రీమీద మోహం కలగటం పాపమంటారు. మరి ఆమె—ఆ దేవకన్యమీదే తనకు మోహం కలుగుతుందేం? కలగటం తప్పా? మనిషిగా పుట్టినతరవాత, అందానికి అర్ద్రమైపొయ్యే హృదయాన్ని పెట్టి, హృదయం

తన్మయపడే అందాలను కలిగించి ఆకర్షణ వుండగూడదనటం ఏం భావ్యం? అందాన్నిచూసి ద్రవీభూతం కానివాడు గాడు. అదితప్పా? తప్పయితే యిట్లా కలుగుతోందేం మరి? "తప్పు" అని శాసించే దేవుడు, తప్పుచేసిన తరవాత శిక్షించే దాని కంటే, ముందుగా, తప్పుచెయ్యకుండానే ఎందుకు అడ్డుపడడు?

(గోపాలరావు పగలల్లా అనుకొంటాడు సాయింత్రం ఆ గుడివేపు పోగూడదని. అంతే! సూర్యుడు కొండవెనక్కు జారుతున్న కొద్దీ, మబ్బులు తెలుపు రంగును వొదిలి, పసుపుగా, ఎరుపుగా మారుతున్నకొద్దీ, క్షితిజం నుండి చీకటి పెరిగి అల్లుకొంటున్న కొద్దీ అన్ని నిశ్చయాలూ, ప్రతిజ్ఞలూ, వొట్లూ పోయి మామూలు మనిషి అవుతాడు. ఇక నిలబడవు కాళ్ళు. ఎక్కడ, ఎంత దూరాన వున్నా అతని శరీరాన్ని మోసుకొచ్చి గుళ్ళో ఆమె సామీప్యాన చేరుస్తాయి. అప్పటికి వాటిపని అయిపోతుంది. కళ్ళు ఇంకేంచూడవు ఆమెని తప్ప. మనస్సు ఆమెని కావిలించుకొంటుంది.)

మొదట్లో ఆమె దినదినం గుడికి విడవకుండావొస్తుంటే చాలనిపించింది. ఇప్పుడు వూరికే రావటం బావుండటల్లేదు అతనికి. తనవేపుచూడాలి. ఆమె తనను చూస్తున్నట్టు, తనకు తెలిసేట్టు చూడాలని గోపాలరావు కోరిక. నిజంగా చూస్తుందేమో అతనికేం తెలుసు? ఈ భౌతికనేత్రాలతో గాక, మనోనేత్రాలతో చూసేశక్తి ఆమెకి వున్నదేమో అతను ఆలోచించడు. అయినా ఏంగొప్ప అతను? ఎవరికంటే గొప్ప? ఆమె వూరికేచూస్తే సరిపోతుందా? ఇప్పుడు చాలవొచ్చు. చూసింతరవాత! "ఓస్ యింతేనా?" అనిపిస్తుంది. చూసి

మెచ్చుకోవాలి. మెచ్చుకొన్నట్టు పైకి కనిపించాలి. అప్పుడు అతనికి సంతుష్టి. ఆ పునాదులమీద సౌధం కడతాడు, అంతస్తు లంతస్తులుగా, అందాలుగా. స్త్రీ కొంచంగా ఏకోణంనుంచైనా పురుషుణ్ని దయగా చూసిందా, ఆ మొగవాడి తిప్పలకు అంతం వుండదు. అతను కల్పించుకొనే మేడలకు ఈ భూగోళం చాలదు. అతనిమీద అతనికి అనంతమైన ప్రేమ కలుగుతుంది. అందం, శౌర్యం, ధనం, తెలివితేటలు అమూల్యమై, అపురూపమైపోతాయి తనవి తనకే! ఆచనువు పట్టుకొని, పాకి, ఆమె నంతా ఆక్రమించి, సొంతం చేసుకొని, తనలోకి తీసుకోవటానికి తోవలు వెదుకుతాడు.

తనమీద తనకే శ్రద్ధపోతోంది. ఆమెను కదిలించలేని తన అందం నిరర్థకం. అన్నం సయించదు. కాఫీ సయించదు. నిద్రపట్టదు. అశ్రద్ధ అతన్ని ఆక్రమించింది. స్నానం చెయ్యడు. రోజురోజూ అతనిలో దిగులు ఎక్కువవుతోంది. అట్లా—ఆవిధంగానే గోపాలరావు గుళ్ళోకి వొస్తుంటాడు, రోజల్లా ఎక్కడ, ఏ పనిమీద వుండనీ.)

ఒకరోజు అతను గదిలో పడుకొని వున్నాడు, రాత్రి పొద్దుబోయి. నిద్రరాదు. అటూ ఇటూ మసులుతున్నాడు. ముందుగది బైట అడుగుల చప్పుడు. తరవాత కిటికీ తెరిచి ఎవరో అతన్ని కాసేపు చూసి తలుపు కొట్టారు. గోపాలరావు తలుపు తీసేసరికి ఎవరో ఆడమనిషి చప్పున లోపలికొచ్చింది.

"ఎవరు?" అన్నాడు.

"నేను..." బిడియం గొంతులో.

"ఎవరు?"

"ఆమె... ఆమె తెలీదా?"

వెంటనే గోపాలానికి తెలిసిపోయింది. ఆమె అంటే అతని నిఘంటువులో ఇటీవల 'గుభ్భేకనిపించే ఆమె' అన్న మాట. ఆమెతప్ప మిగతా స్త్రీలు "ఆమెలు" కారు ప్రస్తుతం అతనికి.

"ఏమిటి ఆమె? ఏంకావాలి?" అన్నాడు, ఏదైనాసరే త్యాగం చెయ్యటానికి సిద్ధపడ్డ గొంతుతో

"ఏం వొద్దు..."

మాట పూర్తికాకముందే అతను నిరుత్సాహపడ్డాడు, అయ్యో ఎటువంటి ఘనకార్యం చెయ్యడానికీ, వీల్లేకపోయిందే అని.

"ఈ చీటీయిచ్చింది. మీరు రాత్రికిగుభ్భేకి రావాలి."

ఒక్కగంతులో గదిలోనుండి బైటికిదూకి తొరతొరగా వెళ్ళిపోయింది. కళ్ళముందు పెద్దమెరుపు రెండుక్షణాలు మెరిసి మాయమయినట్లుంది అతనికి. ఆ వొచ్చిన మనిషిని పట్టుకొని ఎన్నెన్నో అడగాలనిపించింది. ఆమెకు తనమీద ప్రేమ ఎప్పణ్నించి వొచ్చింది? తనను మొదటిరోజున చూసేనా? రెండో రోజునా? రోజుకు తనుఎన్నిసార్లు జ్ఞాపకమొస్తుంటాడు? ఇట్లాంటివి అడిగి తెలుసుకోవాలి. తెలుసుకొని సంతోషించాలి. చాలాకాలం నుండి బాధపడుతున్నానని చెబితే సంతోషం. పొద్దుణ్నించీ నంటే దిగులు.

ఉత్తరం విప్పి చదివాడు. ముత్యాలకోవలకు మల్లే లేవు. చీకిరి బీకిరిగా వున్నయ్ వొంకలుగా. అవే అతనికి ముత్యాలకోవలు. ఇంకో అభిప్రాయం గూడా గోపాలానికి

కలిగింది. ఇట్లా వొంకులుగా, సరిగ్గా తెలుసుకోవడానికి వీల్లేకుండా వున్న వే ముత్యాల కోవలవుతాయనీ, మిగతావి కావనీ)

"రాత్రికి రండి గుళ్ళోకి. పచ్చగన్నేరు పొదల నాపరాయి దగ్గరకు. తప్పక...రాజేశ్వరి." ఆ గీతల్లో అతనికి అజంతా శిల్పమూ, ఎల్లోరా సౌందర్యమూ, తాజ్‌మహాల్ కాంతీకనిపించాయి. క్షణకాలం రాజేశ్వరి ఆమాటల్లోకనిపించి 'తప్పక రండి' అన్నది అతనికళ్ళకి.)

వెళ్ళాడు ఆమె ఆజ్ఞప్రకారం. నాపరాయి దగ్గిర కూచున్నాడు. కొత్తగా సినిమా చూడబోయ్యే పిల్లవాడి వుత్సాహంతో. అన్నీ అనుమానాలు. రాదేం? ఇంకా ఆలస్యం చేస్తుందేం? దోవతప్పిపోయిందా? రాత్రిపూట, ఆ పొదాలకు రాళ్ళు—వెధవరాళ్ళు—ఎన్నితగులాయో? మునిసిపాలిటీవాళ్ళకు బుద్ధిలేదనే విషయం వెంటనే తెలిసింది గోపాలరావుకు. ఆమె వొంటిమీద జాగ్రత్త అతనికి కలుగుతోంది. పొరబాటుపడ్డ దేమోనని గుడిచుట్టూ రెండుసార్లు ప్రదక్షిణం చేసివొచ్చాడు. అనవసరంగా చుక్కలు లెక్కపెట్టాడు. గన్నేరు పొదలదాకా వెళ్ళి కాసేపు నిలబడి, వెనక్కుతిరిగి, మళ్ళా ముందుకు నాలుగడుగులు వేశాడు.

(గన్నేరు గుబుర్లలో మిణుగురులు కాలిపోతున్నాయి. దూరంగా వున్న మర్రి)చెట్టుమీద కొంగలగుంపు, చెట్టుకప్పుకొన్న తెల్లముసుగులావుంది. ఆకాశపు గతుకుల్లో నిలవుండిపోయిన వెన్నెల జలాలకుమల్లే నక్షత్రాలు మెరుస్తున్నాయి. గాలి తెరలు చెరువులోనించి చేపలవాసనా, కప్పల అరుపులూ

మోస్తున్నాయి. గోపురం నెత్తిమీదుగా, వెన్నెలతో నిండిన మబ్బులు కొండ వేపుకు జరుగుతున్నాయి.

క్షణంలో తులసీదళాల వాసనా, గుడిలోని వెన్నెలకు పచ్చ మెరుగూ వొచ్చింది, మంచుదుప్పటి కప్పుకొన్న పచ్చ తంగేడు పొదకుమల్లే రాజేశ్వరి రావటంతో. ఆమె భూమి మీదనడుస్తున్నట్టులేదు. కలలో, గాలిలో నడుస్తున్నదానల్లే వుంది.

చంద్రుడికి మబ్బు అడ్డంవచ్చింది. గోపురం గూళ్ళలోని గబ్బిలాలు అరిచాయి.

రాజేశ్వరి తెల్లనాపరాయి చివర కూచునివుంది. గోపాలరావు దగ్గిరగా జరిగాడు. అతని చూపులు ఆమెకళ్ళనుండి లోపలికి. చేతులు వొణుకుతూవున్నాయి. నెత్తురు పదును. వొంటినిండా మోహపు బలుపు.

"ఎంతకాలం...ఎన్నిరోజులు ... అదృష్టం..." అని గొణుగుతున్నాడు, మాటలు సరిగ్గా రావు.

"ఉండు. తాకబోకు. తప్పు" అన్నది రాజేశ్వరి పసిపాపకుమల్లే.

ఆగాడు. అయితే ... అయితే...ఎందుకు? రావటం ఎందుకు?

"ఎందుకు? ఏంతప్పు చేశాను నేను? నేనేనా చేసింది? ఇంకెవరన్నానా? వాణి...వాణ్ని.....నరుకుతా. బూడిదచేస్తా. చాణుక్యుడికిమల్లే నీళ్ళల్లోకలిపి తాగుతా. ఏమిటి?" అన్నాడు గోపాలరావు ఆమె బుగ్గలు మెత్తగా తాకుతూ.

(యుగయుగాలనుండీ అందాలు మనస్సుల్లో కలవరపెట్టి, అమోఘమైన త్యాగాలు, వీరకృత్యాలు, యుద్ధాలు, మహాతపస్సులు చేసిన పురుషరక్తం అతనిలో కలవరపడ్డది స్త్రీకోసం. స్త్రీ నీచురాలనీ, ఆమె అందం బుద్బుదప్రాయమనీ, మాంసం, చీమూ, నెత్తురూ కలిసిన తోలుతిత్తులనీ, ఆ కాంతి, మెత్తదనం, కలలు రేపటం వొట్టిమోసమనీ, రాసేవాళ్ళు, దీన్నే పరమపవిత్రంగా ప్రచారంచేసే వేదాంతులూ, ఈగాథలకేం చెబుతారు? వొట్టిమోసం, దగా, అబద్ధం కావొచ్చు, వోపికచచ్చి, అలవాటుపడి, కొత్తదనం నశించిపోయిన తరవాత. కానీ అప్పుడు అది నిజమే! ఆ కాస్తకాలమూ, అబద్ధాలయితేనేం? స్వర్గంలోకి తీసికెళ్ళే మాధుర్యధ్వనులు, మంజుల సంగీతమతాలు అప్పటికి. ఏది నిజం? ఏది అబద్ధం?)

‘ నేను పాపిని. నన్ను తాకవొద్దు’’ అన్నది

(ఆ నిమిషాన తను ఎటువంటిదైనా గోపాలరావుకు అభ్యంతరంలేదని ఆమెకు తెలీదు. ఆమెఅన్నితప్పుల్నీ క్షమించటానికి సిద్ధపడ్డ కారుణ్యహృదయుడయ్యాడు గోపాలరావు. అందుకే పగలల్లా పోట్లాటలు, తిట్టుకోవటం, అసహ్యించుకోవటం, జుట్టుపట్టుకు యీడవటం, ఆకలి, దరిద్రాలు, అసహాయత్వంతో గడిచినా రాత్రి—చీకటిలో—ఆ స్త్రీ పురుషుల మధ్య అన్నీ పోతాయి. పురుషుడే ఆ నిమిషాన, పగలు జరిగినవన్నీ మరిచిపోయి, ఆమెను భిక్షమెత్తుతాడు. క్షమాపణాలు కోరే ఘడియలూ వుండవచ్చు. పగటి కసినంతా బెట్టుతో, ధీరత్వంతో, అసమ్మతి ప్రకటనలతో తీర్చుకొని స్త్రీలు తమ ఆనందద్వారాలు తెరుస్తారు పురుషులకు, హృద

యంలో. లాలించి, బెల్లించి, అనునయిస్తారు. ఇదే లేకపోతే పురుషులంతా రాక్షసులూ, క్రూరమృగాలూ అయిపోయే వారే! సృష్టి ఈ మహావరాన్నే స్త్రీలకు ప్రసాదించకపోతే, కీటకాలకంటే హీనమై, నిలవనీడలేక ఎప్పుడో జాతిమొత్తమే నశించివుండేది.)

"కాదు. నువ్వు దేవతవు" అంటున్నాడు.

"కాదు"

"(మొదట్లో మిమ్మల్ని చూశాను. సంతోషంగా కనిపించారు. ఆ తరువాత రోజు రోజుకూ మీరు పాడయిపోతున్నారు, ఎందుకు?" అన్నది తనలోతను అనుకొంటున్నట్టు తల వాంచుకొని.

కీచురాయిపాట ఆగిపోయి సన్నగా మంచుపడుతోంది. మంచులో స్నానంచేసిన వెన్నెల నిర్మలంగా నవ్వుతోంది. చుట్టూ తడిగడ్డిమీద వెన్నెలనీడలుపడి మెరుస్తున్నాయి.

"తెలీదా నీకు? నీకోసరం తపస్సుచేస్తున్నాను! ఎన్ని తపస్సులు చెయ్యనిదే ఈకాంతి నాకుచిక్కుతుందీ!" అన్నాడు గోపాలరావు ఆమెగడ్డాన్ని పట్టుకొని ముఖం వెన్నెలవేపుకు ఎత్తుతూ.

("ఎందుకు తపస్సు చెయ్యటం? ఏముంది నాలో? మల మూత్రాదుల కూటమి యిది. వొట్టితోలు")

("నీకు తెలీను. నన్ను అగ్నిలో కాల్చిందీ, కత్తులతో కోసిందీ, మలమూత్రాదుల కూటమికాదు. అయినా—ఇదే నన్ను బాధించింది" అన్నాడు ఆమెభుజాలుపట్టుకొని ముందుకు

వొంగుతూ. బలిపీఠం మీద యజ్ఞపశువు స్థితిలో వుంది రాజేశ్వరి.)

"ఆగు. పాపం యిది. నామీద ఆశను వొదులుకో. రేపట్నించీ రావొద్దు. నన్ను మర్చిపో. నేను నీకు అమ్మననుకో, అమ్మను. నిన్ను కన్న అమ్మననుకో. తల్లిమీద ఈకోర్కె రావటం పాపంకదూ? ఇది చెప్పేందుకే వచ్చాను."

"ఎట్లా అనుకోను? ఎంతప్రయత్నించినా ఆ భావం రావటల్లేదు. మొదట్లో ఎంత అలవాటు చేసుకోవాలనుకొన్నాను నువ్వు 'అమ్మ' వని? కానీ కావు నాకు."

చంద్రుడు కొండవేపు జరుగుతున్నాడు. గన్నేరుగుబుర్ల నీడలు సాగుతున్నాయి. రెండుకొంగలు లేచి చెరువువేపు వలయంచుట్టి తిరిగి చెట్టుమీద వాలాయి. ఏవోపిట్టలు దూరంగా అరుస్తున్నాయి.

"నేను.. నేనే నిన్ను పాడుచేస్తున్నాను. రేపట్నించీ అసలు గుళ్ళోకి రాను" అన్నది రాజేశ్వరి.

"రావా? రావా? నేనుచస్తాను." అన్నాడు ఆమెభుజం మీద తలపెట్టి.

"ఏంచేసేది? అందుకే నువ్వంటే జాలి నాకు. నామూలంగా బాధ. పాపిష్టిదాన్ని. నిన్ను హింసపెడుతున్నాను. ఏం చేసేది? నాదేం తప్పు?"

(చాలు. 'నీమీద జాలినాకు' అన్నవాక్యం స్త్రీ నోటి నుండివొచ్చిందా? వేరే ప్రోత్సాహం అనవసరం పురుషుడికి. ఆ మాట అనటంతో తనమీద సర్వాధికారాలనూ ఆమె కోల్పోతుంది. 'నేను నీ బానిసని. నీకు లొంగిపోయాను. నీ పద

దళితమయిపోయాను. నన్ను సు వ్వేమన్నా చేసుకో, నేను అభ్యంతరం చెప్పను. చెప్పే శక్తిపోయింది నాకు' అని అర్థం. ఆమాటకు గోపాలరావు చొక్కా గుండీలు విప్పి దూరంగా విసిరిపారేసి, చేతులుచాపి, ఆమె వీపు వెనక వేళ్ళు కలిపి, తన వేపుకు తీసుకొన్నాడు. రాజేశ్వరి అన్నీ మరచిపోయింది. ఈ లోకం, కాలం, గోపాలరావు, సర్వం, సర్వం తెలీవు ఆమెకి. కళ్ళు మూతలుపడ్డాయి. రాజేశ్వరి జుట్టువూడింది. తులసీదళాలు కిందపడ్డాయి. ముక్కులోనుండి వెచ్చటిగాలి అతని ముఖాన్ని తాకుతున్నది. మెల్లగా, లేడిపిల్లవలె పెదిమలు కదిలిస్తున్నది. మాటలురావు. ఎన్నోయుగాలనుండి ఆమెలో, ఆమె జాతిలో పేరుకుపోయిన దయ, జాలి ఆమెని, ఆమె వ్యక్తిత్వాన్ని ధ్వంసంచేసినై. బాధ తనుచూసి బాధ భారత ఆధ్యాత్మిక హృదయం సహించలేనిబాధ. పాపం ఏంచేస్తుంది రాజేశ్వరి!

(ఏ మహా తపోఫలితమో జన్మించిన రాజేశ్వరి శరీరం, వాంపుదగ్గిర తుళ్ళిపడే ప్రవాహములాంటి యవ్వనం, బుగ్గలు, ప్రకృతి ప్రసారించిన మృదుసదనపు లాలస అన్నీ. అన్నీ తాకి, నొక్కి అదిమి అనుభవిస్తున్నాడు. కోతులు, కుక్కలు, మృగాలు; పశువులు మొదలైన అతని రక్త సంబంధీకులంతా, అతన్ని ముందుకు ముందుకు తోసి, తమను తాము ప్రతిఫలింప చేసుకొంటున్నారు ఆ సమయాన అతనిలో.)

ఆమెకుఆమె తెలీదు. అతనిచేతుల్లో పడి, శరాఘాతం తిన్నకురంగంవలె రాజేశ్వరి శరీరం మూలిగింది. మెలికలు తిరిగింది. పవిత్రభారతనారి మానం మహాపవిత్రమైన దేవాలయ ప్రాంగణంలో చెరపబడుతోంది. ఇంతకాలం ఆమె శూన్యాన్నే

నమ్మిందా? భగవంతుడున్నాడంటే యిదంతా గమనిస్తూ కూచున్నాడా? ఆమెలో రాక్షసత్వాన్ని రగిలిస్తే అతను నాశనమౌతాడే! లేక అతనిలోనుండి ఆ పాపపుకోర్కెతీసేస్తే పోతుందే! ముక్కోటిదేవతలు, భారతదేశ ఆధ్యాత్మిక శక్తులు, ఆమెచేసిన భక్తి, ఏవీ—ఏవొక్కటీ ఆమెని రక్షించలేదు.)

(అతని కావిల్లోకి వొచ్చేంతవరకే ఆమె. అతని స్పర్శతో, సర్వపూజలూ, శక్తులూ నీతులూ దూరంగా తొలగిపోయినాయి. అతని నడుంచుట్టూ చేతులుకట్టి, తనవేపు, తనలోకి, తన అంతరాంతరాల్లోకి, రక్తకణాల్లోకి తీసుకొంటోంది. అతని చెంపలు రొమ్ములకు అదుముకొంది. ఎక్కడున్నదో తెలీదు. కలలు. కాంతులకలలు. విశ్వంలో ఏపదార్థమూ, కార్యమూ, యివ్వలేని మహోన్నత ఆనందపు కలలు. అతని జుట్టు పీకింది. స్వాధీనంతప్పిన చేతులు, అతన్ని తనమీదకు అదుముకొంటున్నాయి ఆమెవి.)

గోపాలరావు విజయనినాదంచేశాడు. వస్తుతః ఆమెమీద కోర్కెవుంది అతనికి. కానీ అది విఫలం కావటం ఎంతసేపు? ఆమెలో దుర్బలత్వం లేకపోతే, శాస్త్రాలు, నీతులు, ఆచారాలు, సాంప్రదాయాలు ఆమెలో ఆదౌర్బల్యంలేకుండా చేస్తే, అతని గతేమిటి? అతనేగాదు పురుషప్రపంచపు గతే అర్థంకాదు స్త్రీలపట్ల.)

(రాజ్యాన్ని గెలిచిన వీరుడు విశ్రాంతి తీసుకొంటున్న పద్ధతిలో వున్నాడు గోపాలరావు. ఆమె అతన్ని వొదిలి కూచుంది. ముఖంలో, మనసులో ఎక్కడా మాలిన్యం, భీతి, పాపం, అసహ్యం feel గాదు రాజేశ్వరి. సంతృప్తిపడుతోంది.)

(ఆపని పాపం అనిపించటల్లేదు ఆమెకు. కారుణ్యం. తనకై, తనకోసం బాధపడే వ్యక్తిని, ఆ బాధనుండి రక్షించాననే తృప్తి, ఆనందం. అనాదినుండీ వొస్తున్న సాంప్రదాయాలు, భూతదయ బోధలు అట్లాచేసినై రాజేశ్వరిని. పాపంగాదా, తనవల్ల మరొక ప్రాణికి హాని కలుగుతుంటే! చీమ కాలి క్రిందపడిచస్తే దానాలు చేసేవాళ్ళు, పులిని చంపటానికి వొప్పుకోని దయాపరులు, మహాహంతకుల్ని క్షమించగల ధీరోదాత్తులూ, గడ్డిని కొయ్యటానికి గిలగిలలాడే ఆర్ద్రమనస్కులు ఆమె పూర్వీక భారతీయులు. వాళ్ళందరూ ఆమెలో తమ ధార్మిక సంపత్తిని దాచుకొన్నారు. నీటినుండి ప్రతి రక్తకణంలోనూ జీర్ణించిపోయిన, భావాలనుండి ఎట్లా విడివడగలదు రాజేశ్వరి?)

"వెడతాను" తన చుట్టూవున్న గోపాలరావుకు తప్పించుకొంటో అన్నది.

"అప్పుడే! అప్పుడేనా వెళ్ళటం?"

"ఆయన..."

"ఎట్లా విడవను ఈ కంఠపువొంపూ, భుజాల పల్చదనం ...భూమిని వెదుకుతూ వొచ్చే వుపాకన్యను, నిన్ను" అంటున్నాడు.

(ఆమెకు తను ఎంత యిబ్బందో తెలుసుకోడు. తన సంగతే తనకి. అతని వర్ణన ఆమెకు అసహ్యంగా, డోకుగా వుంది. వొట్టి అర్భకుడికిమల్లే అజ్ఞానికిమల్లే కనిపిస్తున్నాడు రాజేశ్వరికి. తుచ్ఛమైన శరీరాన్ని ఇట్లా, యిటువంటి అపురూపమైన మాటలతో వర్ణిస్తాడేమిటా అని ఆశ్చర్యం.)

"వొదులు, పోవాలి"

"తప్పదా? పోకుండా వుండలేవా? ఈకాలం యిట్లాగే ఆగిపోతే! ఎప్పుడూ నువ్వూ నేను విడిపోకుండా, ఈ ఆకాశం నీడలకింద, చెట్ల పచ్చదనంమధ్య వుంటే?"

"ఏముంది వుంటే! ఇకపో. మళ్ళీరాకు రోజూ గుళ్ళోకి. నావేపు అట్లా దిగులుగా చూడబోకు. నన్ను మర్చిపో. ఏం? సరేనా?"

"నిన్నా? నిన్నా మర్చిపోవటం? నన్ను నేను మరిస్తే-అప్పుడూ నిన్ను మరవటం. జీవితమంతా అద్భుతంగా వెలగగల కాంతితో నింపావు నన్ను. ఎట్లా జరుగుతుంది నిన్ను మరవటం? రోజూ నిన్ను చూడందే నేను బ్రతకలేను..."

"నేను చచ్చిపొయ్యాననుకో. రాజేశ్వరి చచ్చిపోయింది వెళ్ళు. ఎవర్ని చూస్తావురోజూ? నేను చచ్చిపొయ్యానుగా." రాజేశ్వరి, దిగులుగావున్న అతనిముఖాన్ని మెల్లగావూయిస్తూ.

("నేను వినలేను. నాకు తెలుసు. నువ్వు చచ్చిపోవు. నీ దావుకురావటానికి మృత్యువే భయపడుతుంది... ఏంచెయ్యను? నాదేతప్పా? నేను నాస్వాధీనంలో లేను. ఏదో అనూహ్యమైన మహాశక్తి నన్నిట్లా ప్రేరేపిస్తున్నది.")

(అబద్ధంగాదు. ఆ నిమషాని కవి నగ్నసత్యాలు. అబద్ధం అనిపించవు. అప్పుడు అంతే.

"అయితే నేను రేపణ్నించీ గుళ్ళోకిరాను."

"రావాలి. నాకోసం...వొట్టే!"

"ఒస్తే నన్నుగురించి నువ్వుపడేదిగులు చూస్తూ సహించలేను. విచారంతో మెలికపడే నీపెదిమ, ముఖమునిూది

దుఃఖపు బలువు, స్వయంగా చూస్తూ ఎట్లా వూరుకోను? నాకో సంగాదు. నీ రక్షణకోసం, మంచికోసం రాను."

("రాకపోతే మరీ కుంగిపోతాను. తోచదు. చీకటి. ఏమీ తెలియదు." అన్నాడు కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ.

ఆమె హృదయం ద్రవించింది.

"ఎట్లా నాన్నా నీతో చచ్చేది! ఒకసారితో తృప్తి పడవు...నువ్వంటే భయంగావుంది నాకు. ఏమౌతావో అని... పాపిష్టిదాన్ని, ఎందుకు పుట్టాను? ఎందుకు ఈ తుచ్ఛమైన తోలుతిత్తిని చూపి నిన్ను హింసిస్తున్నాను?" అన్నది రాజేశ్వరి, అతని కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ.)

(అతని పురుషత్వానికి అర్థమవుతోనే వుంది ఆమె బలహీనత ఒకసారి దయతో, శరీరంమీద సర్వహక్కులూ పురుషుడికిచ్చిన తరవాత, అతనినుండి తప్పించుకోవటం కష్టమైన పని ఏ స్త్రీకైనా. ఆకలితో చచ్చిపోతున్న పాముకు పాలు పోసి బతికిస్తే, అది కరవకుండా వూరుకోదు.)

("నువ్వు రోజూ రా. లేకపోతే...నువ్వు రానిరోజున నేను ఆత్మహత్య చేసుకొంటాను. నేను జీవించటం నీకిష్టంలేని రోజున రావటం మానుకో. సరేనా?")

గోపాలరావుకు తెలుసు ఆమె రాకుండా వుండదని, భూతదయ, కారుణ్యం, అనంతకాలంనుండీ ఘోషపెడుతున్న బోధలు, పిపీలికంకోసం, చిలకకోసం, డేగకు మాంసంకోసం, శరీర భాగాలనూ, శరీరాలనే త్యాగంచేసిన త్యాగమూర్తుల రక్తం ఆమెలో వున్నంతకాలం; తనకోసం, అందంకోసం, తను అసహ్యించుకొనే మలమూత్రాదుల కొంపకు ఆసించి, లభ్యం

కాకపోతే ఆత్మహత్య చేసుకొంటాననేన్యక్తికి—ఆశరీరం యిన్న కుండా వుండలేదు. ప్రాణాలను, ధనాన్ని, రాజ్యాలను, తపోశక్తుల్ని, పరుల సౌఖ్యాలకు తృణప్రాయంగా వెచ్చించిన మహా మహుల జీవకణాలు, ఆమెను వొంచి, వొప్పుకొనేట్టుచేశాయి.

"వెడతాను" పోతోంది రావణుని చేతుల్లో మానభంగంపొందిన రంభకుమల్లే.

("రేపు—తప్పక ... లేదా ఎల్లుండి నాశవం చూస్తావు" అన్నాడు గోపాలరావు.)

ఆమె వెనక్కు తిరిగి క్షణకాలం నిలబడి, గట్టిగా నిట్టూర్పువిడిచి పచ్చగన్నేరు పొదల్లోకి మాయమైంది.

అదృష్టవశాత్తూ లభించిన ఈ అందాన్ని గోపాలరావు ప్రతిరోజూ అనుభవిస్తున్నాడు. ఒకసారి ఆమె చాలాదిగులుగా కనపడ్డది. నవ్వదు. తనవేపు చూడదు. పలకదు. అతనికి తోచలేదు. ఆమె అట్లావుంటే!

"ఏమిటి?" అన్నాడు గోపాలరావు ఆమె ముఖాన్ని పైకెత్తి.

"ఆఁ"

"ఏమిటి ఇట్లా దిగులు...?"

"ఏం లేదు. నుస్తీ"

(తరవాత ఆమెను కావిలించుకొన్నప్పుడు, వీపు వుబ్బుబ్బులుగా తగిలింది. రవికలాగి చూశాడు. నల్లగా రెండంగుళాల వెడల్పులో చర్మం కమిలిపోయింది. అట్లాంటి చారలే తొడలమీద, పిరుదులమీద గూడా చూశాడు.)

రాజేశ్వరి చప్పున కన్నీళ్ళతో అతని వొళ్ళో పడి పోయింది.

"ఎవడువాడు? ఏ రాక్షసుడు నిన్నిట్లాచేసింది? వాణ్ణి... వాణ్ని ...నరుకుతా. బూడిదచేస్తా. చాణక్యుడికిమల్లే ఆ భస్మ జలం తాగుతా" అన్నాడు గోపాలరావు — ఆమె చారలకు వుమ్మితడిరాస్తో. గోపాలరావు చదివిన చరిత్రలో చాణక్యుడే జ్ఞాపకం కొంచం. ఆ పాఠం వినియోగం యిక్కడ తటస్థ పడ్డది.

"ఎవరూలేరు. ఆయన్నేమీ అనకండి. ఏంచేస్తాడు పాపం ఆయనమట్టుకు?"

"ఎవడు ఆ..." అని బూతు పలికాడు.

"వొద్దు. వూరుకో."

"వూరుకోను. వాడి శవంమీద నిన్ను నడిపిస్తా. నేను మామూలుమనిషిని కాను. చెప్పు?..." ఆవేశంతో వూగు తున్నాడు.

("మీభార్యకు మరొకడితో సంబంధం వున్నదంటే మీరు వూరుకొంటారా?")

గోపాలరావుకు తన భార్య మేనమామకు అన్నం పెడుతూ మాట్లాడినందుకు నెత్తురుపడేట్టు కొట్టిన విషయం జ్ఞాపకమొచ్చింది.

("నీభర్త? వాడేనా కొట్టింది?" అన్నాడు గోపాలరావు తగ్గుస్వరంతో. అట్లాకొట్టటం న్యాయమని అతని అంతరాత్మ నినదిస్తున్నా అది పైకి కనపడనియ్యకుండా, అన్యాయమనేట్టు ధ్వనింపచేస్తున్నాడు.)

"ఎంతకాలంనుండి వాడు నిన్ను కొట్టటం?"

"పోనివ్వండి" అన్నది రాజేశ్వరి ఆమాటలు అతనితో చెప్పటం యిష్టంలేక.

"కాదు. ఎంతకాలంనుండి?"

("మొదట్లో లేదు. అర్ధరాత్రప్పుడు కనబడకపోతే ఏమే మనుకొంటాడు? ఎంతకాలం నమ్ముతాడు...?" రాజేశ్వరి ఏడుస్తోంది.)

("ఊరుకో" అన్నాడు గోపాలరావు. అతనికి దిక్కు తెలియటల్లేదు ఏమనటానికీ కూడా.)

("రావటం మానుదామనుకొంటాను. ఆ గట్టినిశ్చయంతోనే పడుకొంటాను. కానీ నిద్రరాదు. చుట్టూ మునురుకొంటున్న దిగులు నిన్నుగురించి—ఒక్కపూట రాకపోతే, నువ్వేమనుకొంటావో, ఎంత బాధపడతావో, ఈ గడ్డిలో, గుడిలో, ఎట్లా పిచ్చిగా, నాకోసం ఎదురుచూస్తోవుంటావో అని దిగులు. ఏంచేసేది? ఆయన నన్ను అర్థంచేసుకోడు.")

("వాడు మనిషిగాదు, నిన్నింతగా దుఃఖపెడుతున్న ఆ కీటకం" అన్నాడు కసిగా గోపాలరావు. ఆ సమయాన తను భార్యను చీల్చుకుతింటున్న సంగతి గుర్తుకురాదు అతనికి)

("కొట్టినా యేడవను నేను నన్ను నీచం చేశాడు. నాకు మదం, కొవ్వు, కావరమట నీతో రావటానికి. "నేను చాలక, వాడు అవసరమయ్యాడా?" అన్నాడు. ఎంత చెప్పినా వినిపించుకోడు. నావన్నీ అబద్ధాలంటాడు. నాకా మదం? కావరం? కొవ్వు? నేను వొక్కరవ్వ ఆలస్యమైతే నువ్వు ఎంత వేదన పడతావో వారికి తెలీదు. కన్నీళ్ళతో నా నడుము చుట్టూ

వెళ్ళాడే నీకూ పాలు అర్థంకావు...ఇప్పటికి లేస్తాడు. నన్ను ఈరాత్రి ఏంచేస్తాడో చెప్పలేను...వెడతాను" అంటో రాజేశ్వరి లేచింది అతన్ని తప్పుకొని.

"పో. వెళ్ళు. వెళ్ళు," అన్నాడు గోపాలం చేతులు ముఖానికి కప్పుకొని.)

రాజేశ్వరి ఆగి వెనక్కు—వొచ్చి అతన్ని వొళ్ళోకి తీసుకొంది.

పసిపిల్లవాడికిమల్లే ఆమెవొళ్ళో వాలాడు గోపాలరావు. ఆమె అతని వీపును, జుట్టును సవిరిస్తోంది.

జగద్గానస్వనాలకు పులకలెత్తి, లలిత లాస్యంచేస్తున్నాయి నక్షత్రాలు. తెల్లగా కరిగిపోతున్న ఆకాశంమీద అలలమల్లే మబ్బులు ప్రవహిస్తున్నాయి. గాలిలో—కప్పల, కీచురాళ్ళ, కంఠారవాలు. చుట్టూ మంచులో స్నానం చేసిన నిర్మలమైన గడ్డి. జిల్లేడుపూలు చంద్రుణ్ణి పందెం కడుతున్నాయి తెలుపుకు. వాళ్ళిద్దరూ దుఃఖపు బరువుతో వొంగిపోయినారు.

("మరిచిపో. నేను చచ్చిపోయ్యాననుకో. రాజేశ్వరి చచ్చింది. ఇంకేంవొస్తుంది నీదగ్గిరికి?...పూరుకోనాన్నా! వారికి అర్థంగాదు. మళ్ళీ తెలీనిమొద్దుగాదు ఆయన. 'ఆకలి' అంటూ ఎవడన్నా వాకిట్లోకివస్తే అన్నంపెట్టి, డబ్బులిచ్చి ఎవరికి ఏ కష్టమొచ్చినా, తనకొచ్చినట్టు విచారిస్తాడు. కాల్లో ముల్లు గుచ్చుకుంటే, తేలుకుడితే, తలనొచ్చితే, అట్లా కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకొని హైరానా పడతాడు — శత్రువులకొచ్చినా మళ్ళీ. కానీ నాకోసం వొక మానవ హృదయమే క్షోభిల్లిపోతున్న

దంటే నమ్మడు, బలిసిన కామం కొవ్వు, కండరాల మదం ఇదంతా నంటాడు. అన్ని కష్టాలూ నిజమయి—ఇదొక్కటీ ఆయన మనసులో అబద్ధమయింది. ఆయన విలపించే కష్టాలు తీరి స్తే పుణ్యలోకాలు వొస్తాయిట ఇది—నన్ను గురించి నువ్వు పడుతున్న ఈ వేదన తీరి స్తే పాపం నరకమట. ఇన్ని శాస్త్రాలు చదివారాయన. ఇదెట్లా సత్యమని నమ్మాకో తెలీకుండావుంది. వూరుకో. వొస్తాగా..." అంటున్నది అతన్ని రాజేశ్వరిలాలిస్తో. ఆమెనుండి ఆవాగ్దానం పొందినతరువాత గోపాలరావు స్థిమిత పడ్డాడు.

(భారతీయతత్వ మంతా పాడయిపోతున్నదని వేదాంతులూ, భక్తులూ గోలపెడతారు గానీ, అతిథులకు భార్యను దానంచేసిన పురాతనత్వాన్ని తిరిగి ప్రతిష్టించ రేం?)

తమ రుషులు, పూర్వీకులు చెప్పిన మాటలేగా యివి. అన్నిట్లోనూ, 'దయ' వుండొచ్చు. అన్నిటికంటే మహోన్నతమైన జన్మకు సాఫల్యాన్ని, సార్ధకతను యిచ్చే, ఈ మాధుర్య కార్యానికి 'దయ' పనికిరాదు మిగతావన్నీ పుణ్యం. ఇదొక్కటే పాపం...

రాజేశ్వరి వెళ్ళింది...

(వాన. అంకుశపుపోట్లుదిన్న మదమత్తేభాలవలె మేఘాలు ఘోషపెడుతున్నాయి. గోపాలరావు కిటికిలోనుండి బైటికి చూశాడు. అంతా వర్షంలోతడిసిన చీకటి. హోరుగాలి విసురు. నిన్నరాత్రి తను ఆవేళప్పుడు రాజేశ్వరితో గడిపిన సంగతులు జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొంటున్నాడు. వాన. ఆకాశంమీద అగ్నిదేవుని వీరవిహారం. మెరుపుల్లోలోకమంతా మండుతోంది...హాయిగా

ఈపాటికి రాజేశ్వరితో...ఛీ...వాన. అంతే అనుకొంటాడు. పోడు. ఆమె తనకొరకు ఎటువంటి త్యాగం చేసింది! తను తన కోసం వానలో గుళ్ళోకిపోలేదు.

(ఎక్కడో ఎవ్వరోదవ్వ, స్త్రీ ప్రేమకోసం, ఆమె పెది మలమీద లలితంగా మెరిసే వెన్నెల చిరునవ్వుకోసం, జీవిత. మంతా మహోన్నతంగా, గర్వంగా జీవించగల ఆమె ఆలింగ నంలోని లాలిమకోసం త్యాగంచెయ్యలేదు. అల్పాతిఅల్పమైన వాటినిగూడా.)

గాలి తలుపును కొడుతోంది. మనిషికిమల్లే పిలుస్తోంది. గోపాలరావు తలుపుతీశాడు. రాజేశ్వరి నవ్వుతో వొచ్చింది లోపలికి. వర్షంలో తడిసిన ఆమె వొంటికి చీరె అంటుకుపోయి, దీపం వెలుతురులో మెరుస్తోంది. జుట్టు చివర్లనుండి నీళ్ళు కారు తున్నయ్. చలికి గడగడ వొణుకుతోంది.

"రాలేదేం?" అన్నది రాజేశ్వరి జుట్టు నీళ్ళుపిండుతూ. గోపాలరావు సిగ్గుపడ్డాడు. స్త్రీకున్న సాహసమైనా లేని దౌర్భాగ్య పురుషుడు.)

అతని ధోవతి కట్టుకొంది. రెవికలేదు. ఆకాశపు నిర్మల జలాలతో క్షాళితమయిన ఆమె శరీరపు శుభ్ర తేజస్సు, ఆగదిని వెలిగించింది.

("చాలాసేపు చూశాను. పెద్దగా పిలిచాను. వెదికాను. ఏంవాన! ఎన్నిగుంటల్లో పడ్డాను! ఈ రాత్రి వొస్తాననుకోలేదు నీదగ్గిరికి. నేను రాననుకున్నావుగదూ?" అన్నది రాజేశ్వరి అతని భూజాలుపట్టుకొని. దూరంగావుంచి, మొఖంలోకిచూస్తూ.

"లేదు" అన్నాడు గోపాలరావు.

("నాకు తెలుసు; నువ్వనుకొంటావు నేను లేనిది నువ్వే వుండవని." ఇట్లా అయితే ఎట్లా జీవిస్తావోయ్ ముందుముందు?" అని కావిలించుకొని ముద్దుపెట్టుకున్నది.)

వలచని ధోవతికింద వొంటిరంగు, మెడమీది నవనవ, ప్రకృతి శ్రద్ధతో, భక్తితో, ఆపేక్షతో తీర్చిదిద్దిన స్నిగ్ధోన్నతాల మెరుగు, యూరువుల అందాల బరువు, అన్నీ ఆరాత్రి అతని స్వంతం——గళ్ళపరుపుమీద.

తెల్లారికట్ట తెలుపులో కరిగిపోతున్న చక్కని చివరి కాంతిలో, వర్షంలో శుభ్రపడిన లోక పర్యాలోకన కోసం బయలుదేరే ఉషాకన్యవలె రాజేశ్వరి వెళ్ళిపోయింది.

"నువ్వు గుళ్ళోకి రావొద్దు యికనుండి. ఎందుకైనా మంచిది. యిల్లు కదలకు. నేనే మీయింటికొస్తుంటాను. తప్పక, తప్పక వొస్తాను. నువ్వుమాత్రం రావొద్దు" అన్నది రాజేశ్వరి పోతూపోతూ.

గోపాలరావుకు ఆశ్రమగూడా లేదు. ప్రతిరోజూ రాజేశ్వరి రాత్రి పదిదాటి వొచ్చి తెల్లవారుఝామున వెడుతుంటుంది ఒకరోజున గోపాలరావు ఆమె వీపు, తొడలు, పిరుదులు పరీక్షిస్తున్నాడు.

"ఏమిటి?" అన్నది రాజేశ్వరి.

"అవె!" అన్నాడు నవ్వుతో ఇంకా చేతులతో వాటిని తడువుతోనే.

"దెబ్బలా? అవునా?...ఇంకెందుకుంటయ్?" అన్నది నవ్వి.

"ఏం? వోపిక చచ్చిందిగావును? విసుగెత్తి వూరుకొన్నాడు"

"వుండవు. వుండటానికి వీల్లేదు!!" అన్నది.

పదిరోజుల తరవాత గోపాలరావు బజార్లో వొకతన్ని పోలీసులు సంకెళ్ళతో తీసుకెడుతుంటే చూశాడు. ఆ ఖైదీని తెలిసినాయన, తనవిచారాన్ని మాటల్లో తెలియచేసి, లోకంలో స్త్రీల సాహసాల్ని, అన్యాయాల్ని, పూర్వపు స్త్రీలల్లో వుండే పాతివ్రత్యాన్ని (?) గురించి మాట్లాడుతున్నాడు తన అనుభవంలోనించి.

"ఏమిటి?" అన్నారు వొకరు.

"అతను భార్యను చంపాడు."

"ఎందుకు?"

"ఎప్పుడు."

"అతని భార్య 'రంకుతనం' చేస్తుంది. చాలాకాలం చెప్పి, కొట్టిచూశాడు పాపం! భార్యను దోవలో పెడదామని ఆపెద్దమనిషి. ఆమెవినలేదు. పదిరోజుల కిందట—అంతవర్షంలో గూడా. ఆమెగుళ్లోకి వెళ్ళిందట విటునికోసం. సహించలేక మొగుడు వెళ్ళికత్తితోపొడిచిచంపాడు. పోలీసులుపట్టుకొన్నారు"

గోపాలరావుకళ్ళముందు బజారు, అందులో నడిచే బళ్ళు, ప్రజలు, ప్రక్క దుకాణాలు గిరగిరా పరిభ్రమిస్తున్నాయి. తలక్రిందులౌతున్నాయి. ఆ మహావేగంలో ప్రపంచమంతా చీకటయింది. భూమి అగాధమై అతన్ని లోపలికి జార్చుకొంటోంది.

(ఎవరు? రాజేశ్వరి...రాజేశ్వరి...పదిరోజుల క్రిందట... కత్తితో చావు...రోజూ...ప్రతిరోజూ... తనతో...రాత్రిపూట...ఎవరు? ఎవరు? ఎవరు?...???)